

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la:
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane, Sibiu, strada Măcelarilor 47,
și la expedițiunea de inserțiuni Haasenstein & Vogler în Viena, Praga, Budapesta etc. etc.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 37.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 15 cr. rëndul în litere garmond — și timbru de 30 cr. pentru fie-care publicare.

Sibiu, 27 Septembrie.

Foia oficială din Buda-pesta vine și constată demisionarea cabinetului Tisza. Din constatarea acésta se vede, că ministrii unguresci, afară de Széll, se vor înfățișa înaintea dietei; căci pe când ceilalți ministri sînt însărcinați cu purtarea agendelor până la denumirea următorilor lor, Széll este însărcinat cu purtarea agendelor din resortul seu numai până la altă dispozițiune. Dispozițiunea e și făcută. Madarassy subsecretariu de stat este însărcinat cu agendele ministeriului de finanțe sub responsabilitatea ministrului president.

Numai este îndoielă că evenimintele sînt în faza cea mai mare a dezvoltării. În scurt timp va veni dieta și va continua dezvoltarea.

Viitoriul cel mai de aproape ne va da deslușiri despre lucruri, care până acum, mai mult sau mai puțin, au fost înfășurate într'un vîl cam întunecat. În totă afacerea privitoare la Bosnia și Erțegovina, cei neinițiați în arcanele politice au fost îndreptățiți a presupune, că este o diferență de vederi între Ungaria și Cislaitania, dacă nu tocma un antagonism. Dacă a fost acésta sau n'a fost, o înșelare a vederilor se va lămurii în dieta cea mai de aproape.

De pe acum se pare, că cabinetul unguresc în inima sa a fost înțeles cu ocupațiunea. Ne așteptăm dară ca să o apere și înaintea dietei. Părerile lui Slavy, care se pretinde a le fi exprimat cu ocaziunea audienței înaintea monarhului, ne îndreptătesc la presupunerea acésta.

Întrebarea este, cu ce succes vor apăra ministri sau vor justifica ocupațiunea? Dela respunsul acestei întrebări atîrnă foarte mult, într'acesta este împletită și starea lucrurilor din monarhie pe viitoriu, existența sau neexistența sistemului de astăzi.

Apróbă dieta prin majoritatea ei politica privitoare la Bosnia și Erțegovina, Tisza va reconstrui cabinetul în colórea de până aci și lucrurile vor urma cursul lor mai departe. Nu apróbă, lucrurile se vor complica. Posibilitățile în cazul din urmă sînt multe, încât este cu greu de a le prevedea de pe acum.

Din scirile ce vin dela Constantinopole ne vine a presupune, că Turcii vor contribui mult ca să se aprobeze politica cabinetelor urmată față cu ocupațiunea. Acésta este o presupunere, care, în împrejurările de față, nu o garantăm. Este însă foarte probabilă, dacă Turcii resping, pur și simplu, negocierile cu Austro-Ungaria și dacă se adevărește scirea, că la Salonice se adună elemente noue de insurecțiune, cu scop de a ataca de nou trupele noastre de ocupațiune.

Fie cum va fi, noi de o complicare constituțională n'avem a ne teme, pentru că în cele din urmă nu avem ce să mai pierdem.

Puțină și tot odată tristă mângăere!

Admițînd însă ca complicarea va lua cursul prognosticat de diarele ce au venit în urmă, adecă, că partida deakistilor este coaliată cu „oposițiunea intrunită” și înțelesă a face pe

Tisza cu totul imposibil, óre nu va fi datorința Românilor de a se gândi cum să ese din pozițiunea lor, puțin demnă de invidie, în care sînt astăzi?

Acésta întrebare o punem și pentru toate eventualitățile, căci a fi nepăsători față cu cele ce se întîmplă în monarhia și în țară, atingătoare de existența noastră, nu este numai o necuviință, dară și un păcat strigătoriu la ceriu.

Este timpul, ca acele elemente, care sînt petrunse de lipsa neapărată și impusă, de a lucra pentru interesele noastre naționale și patriotice, să și facă ceva. Cel puțin o schimbare de idei în public despre aceea ce cutetă, că ar fi a se face, ca să nu dicem despre un demers determinat.

„Telegraful” din Bucuresci, dicea mai deună, pe când la noi se frământau ómenii cu activitatea și pasivitatea, că un popor nu pòte trăi de cât prin luptă și că nepăsarea l' omórá. Ceea ce a fost atunci adevăr este astăzi și va fi tot déuna; astăzi înse cu atât mai vértos, cu cât nu scim, ce ne aduce ziua de mâne.

Acei ce cunosc lipsele poporului nostru să aprindă candelile sale, ca timpul suprem să nui găsască cu ele stinse!

Bosnia și Erțegovina.

Nu mai departe decât în 7 Octomvre n. era mai cu deseversire statorită demobilizarea și reducerea trupelor din Bosnia și Erțegovina. Honvețimea câtă este mobilizată avea să se demobilizeze totă și din cele 11 divisiuni din armată aveau să mai rămână 5 în Bosnia și 1 în Erțegovina. În 8 Octomvre era să se decidă afacerea acésta. Cum? vom vedea peste puțin. Deocamdată împărtășim la acest loc următoarea telegramă: Viena 8 Octomvre n. Gener. major. Zach anunță din Zavalie (lângă granița Croato-bosniacă) comandai generale din Agram, că gen. Reinländer a avut în 6 l. c. totă ziua o luptă norocósă cu despărțeminte tari de insurgenți pe înălțimile sudostice de la Peci (Bosnia apusană). Durere, perderile sînt considerabile, 170—180 feciori, dintre cari 9 ofițieri, parte morți, parte răniți. În 7 l. c. lupta s'a reînnoit. Detaiurile încă nu sînt cunoscute. —

Revista politică.

„Budapesti Közlöny” publică autografele împărătesci, prin care se primesc demisiunea cabinetului unguresc. Autografele sînt două. Unul privește demisionarea ministrului Széll și altul a celorlalți ministri. Deosebirea acésta vine de acolo, că Széll cu nici un preț nu mai voesc să facă parte din cabinetul lui Tisza nici barem provisor. De aceea în autograful care l' privește pe densus se dice: până la altă dispozițiune, pe când la ceilalți se dice: până la denumirea inlocuitorilor lor. Semn dară, că afară de Széll toți ministrii au să dea față cu dieta ce se va intruni cât mai curînd, pentru că eventual să apere sau să justifice politica lor în Bosnia și Erțegovina.

Majestatea Sa a mai chiămat la Viena dintre bărbații de stat ai Ungariei spre a auđi părerile lor pe Stefan Bitto și pe bar. Lud. Simonyi.

Dacă nu este o prefăcătorie din partea lui „P. Lloyd,” Tisza ar fi șters din ori-ce combinațiune ministerială la recompunerea cabinetului. Foia dealtmintea bine inițiată în secretele guvernamentali, a pronunțat nisce cuvinte cari séménă cu o grea sentență. „.... Ori ce se va întempla, dice augurul oficios, cu Bosnia și Erțegovina, nu se va mai întempla prin Col. Tisza. În legătură cu prorocia acésta stă și ceea ce publică „P. N.” despre retragerea lui Széll. „P. N.” susține, că retragerea lui Széll este rezultatul unei înțelegeri între foștii deakisti și între aderenții „oposițiunii într'uite” sau „liberalii independenți.” Baronul Simonyi, se dice, va propune monarhului pe Széll ca pe acel ce are a fi însărcinat cu compunerea cabinetului celui nou, de óre-ce Széll este sigur de spriginul oposițiunii intrunite și de mai toți aderenții partidei guvernamentale de astăzi.

Majestatea Sa a chiămat la sine mai multe celebrități parlamentare din Cislaitania cu scop de a le auđi părerile despre situațiune.

Andrassy a plecat în 7 Octomvre la bunurile sale la Terebes spre a se restaura de ostenelele din vara trecută; după alții de a pregăti proiectele pentru delegațiunile ce se vor intruni probabil în 26 Octomvre n. Dieta Ungariei se va intruni în 17 Octomvre, deschiderea solemnelă abia va avé loc înainte de 20 Octomvre. Așa dară dieta abia va avé timp de a se constitui, a alege comisiunea de adresa și alegerea delegațiunii. Îndată după 26 Octomvre ședințele plenary dietale se vor sista pe un timp óre care. Se pòte că e planul guvernului, se pòte că e placul lui Andrassy a se discuta politica esternă mai înteu în delegațiuni, apoi în dietă și în senatul imperial.

Cunoscutul general Ignatieff a fost în zilele aceste la Viena. Se dice, că căletoria lui nu are nimica de a face cu politica.

Din London s'a signalizat în 6 Octomvre n. o alianță ruso-turcésă. Scirile ulterioare indigită, că Rusia și pune tóte silințele să înmulțiască cu ajutoriu turcesc perplexitățile Angliei în Asia. Nu cumva tot Rușii sînt aceia, cari se silesc, prin mijlocire turcésă, a mânia pe Austro-Ungaria la o alianță anglo-austriacă în reboiul viitoriu? „N. d. Allg. Ztg.” raportéză, că ambasadorul turcesc a transpus în 7 l. c. o notă cerculară privitoare la ocupațiunea austriacă.

Cam în contradicere cu cele de sus ar fi altă scire, care nu dovedesce o intimitate mare ruso-turcésă. Se telegrafează de la Constantinopole, că ambasadorul turcesc a declarat marului Vizir: că Rușii numai atunci vor evacua Adrianopolea, când tóte hotărîrile tratatului din Berlin vor fi îndeplinite, cu deosebire, când vor fi cedat teritoriile destinate pentru Serbia și Muntenegru.

Correspondențe particulare

ale „Telegrafului Român.”

Opațița, 23 Septembrie v. 1878.

(Despre a VIII-a adunare generală a Reuniunii învățătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeșului).

Activitatea și mișcările învățătorilor populari precum și consolidarea lor în Reuniuni învăătorești dovedesc înaintea lumii că ei — învățătorii — sînt factorii cei mai principali în educațiunea și instrucțiunea populară, căci prin asocierea lor se perfecțiunează pentru chemarea lor nobilă și prin acésta și pentru scólă și popor.

Este deci de mare importanță și interes a se lua notiță cel puțin în foile noastre române despre atari mișcări ale învățătorilor.

Reuniunea învățătorilor români gr. or. din diecesa Caransebeșului își ținu a VIII-a adunare generală în orașul Biserica-albă la 20 și 21 August st. v. a. c.

Despre ținerea acestei adunări spunînd adevărul am așteptat din și în și o descriere din mână dibaciă și încă la timpul sêu, adecă nemijlocit după terminarea ei, cu atât mai vértos, cu cât pot afirma, că acésta adunare a fost una dintre cele mai de însemnătate atât în respectul învățătorilor cât și pentru poporul nostru român.

Cu permisiunea on. redacțiunii voiu să me încerc eu ca un învățator dela sate — fiind că alții mai competenți și mai demni nu o fac — a descrie pe scurt decurgerea adunării de sub întrebare în următoarele:

În 20 August a. c. și foarte frumósă începînd încă din revêrsatul ziorilor se vedeu porniți învățătorii noștri din diferite părți și în repede lor călotorie pe calea ferată numărul lor la tóte stațiunile se înmulția. Era interesant a vedea, cum la tóte stațiunile, cartele de legitimare cu colórea lor galbină arétau pe pionerii culturai și scopul călătoriei lor; de asemenea străngerile de mână colegiali între cunoscuți și amici. În sborul repede al carului cu vapor, abia potură învățătorii a privii frumoșele regiuni, ce se întindéu încă de prin apropierea orașului Verșeț până la Biserica-albă formînd un tablou interesant de cele mai frumóse și cultivate vii din Bănat, și deodată o bătătură de clopot ne anunță, că sîntem la gara călei ferate din Biserica-albă, uude aștepta brava noastră inteligință română din Biserica-albă, adecă comitetul arangiator în frunte cu pré iubitul și glumețul nostru avocat mare român Simeon Mangiuca, și pré demnul paroch și asesor consistorial de acolo Paul Miulescu. Ací membrii comitetului au condus pe participători la cortedele destinate.

La 9¹/₂ óre óspeții participători în frunte cu președintele Reuniunii d. Stefan Antonescu, s'au adunat în biserică rom. gr. or. asistînd la celebrarea s. liturgii pontificată de pár. protopresbiter tractual I. Popoviciu, de profesorul de teologie Adam și de preotul Pincu din Nicolinț. După finirea serviciului ddeesc — conform programei — toți participătorii s'au intrunit în spațiosul salon destinat dela

hotelul „Mișin“ pentru ținerea adunării generale.

Ací în fața unui număr foarte considerabil de membri și de alți oșpeți — între cari și o cunună de dame — președintele Reuniunii Stefan Antonescu fiind prin o deputațiune invitat, se prezintă în adunare și între urări de „să trăiească“ ocupă locul, și deschise adunarea generală prin o cuvântare acomodată scopului, accentuând în aceea însăși însemnătatea Reuniunilor de cultură și a foloșelor acestora, și terminându-o cu să trăiească Majestățile Lor Regele și Regina noastră, principele Rudolf și totă casa austriacă.

După această cuvântare, în ordinea însinuării salută adunarea primarul orașului Bisericei-albe d. Barry mai întâiu în limba magiară, după aceea în cea germană în numele cetățenilor orașului, d. S. Manguica în numele Românilor de acolo, preotul P. Miulescu în numele comunei bisericesci gr. or. rom., deputațiunea Reuniunii învățătorilor germani din Ungaria de sud, prin un profesor dela scólele civile din Biserica-albă în numele acestei Reuniuni. Tóte aceste cuvântări de salutațiuni s'au primit de cătră adunare cu frenetice urări de „să trăiească“ și mai cu samă pré frumoasă cuvântare a d. S. Manguica în carea — prelungă aceea, că a constat cu bucurie progresul învățătorilor nostri populari ce'l fac de un deceniu încóci prin conferințele și Reuniunile învățătoresci — a accentuat și caracterizat talentul și geniul Românului chiar cu citațiuni din opurile lui Cicero, Hoffman și Henke după cari Românul cultivat și ajuns la civilizațiunea mai înaltă, ar fi calificat a sta în fruntea culturai spirituale a omenimei; de asemenea méduosă a fost cuvântarea a pré demnului nostru preot P. Miulescu, care a reflectat la datorința învățătorilor de a grigi, ca crescători, de cultivarea și creșterea mlădiștelor române a vechi tulpine nobile și accentuând necesitatea de a promova cultura și sciința întru salutea și înflorirea statelor și a societății omenesci. A mai ținut o cuvântare învățătorul I. Baica din Retișor îndreptată numai cătră președintele Reuniunii S. Antonescu laudându-i activitatea și zelul desvoltat întru interesul Reuniunii, accentuând nimerita alegere în persóna d-sale.

S'a dat cetire scrisorilor și telegramelor a binemeritaților bărbați și profesori dela diferite institute, adreseate adunării generale, prin care salută adunarea și și exprimă părerea de rău, că nu pot participa; și adecă a Ilust. Sale d. I. Meșian episcopul Aradului, și a dlui At. Șandor profesor preparandial de acolo, a supremului inspector dominal din Reșița francesul de Schwing, a dlui insp. regesc din Timișóra A. Marx, a binemeritatului pedagog V. Petri din Sibiu, a preotului V. Nemoian și a învățătorului P. Muntén, cari tóte s'au primit cu urări de „să trăiească.“

A urmat raportul comitetului despre activitatea lui dela adunarea din a. tr. din Reșița cetit prin notarul I. Marcu din care cu bucurie s'a constat, că conclusele adunării generale din a. tr. s'a efeptuit tóte cu excepțiunea celui despre edarea portretului a emeritului profesor și director preparandial A. Gavra, dela care se așteptă numai fotografia recerută spre a se puté realiza concludul în această cauză. S'a mai constat, că Reuniunea are 10 despărțăminte cercuale organizate, cari în a. c. au ținut ședințe regulate. Casa Reuniunii s'a sporit dela adun. din a. tr. până la cea prezentă, prin tacsele curente și restante dela membrii ordinari fundatori și ajutători cu 465 fl. 77 cr. v. a. încât de presinte starea casei face 2336 fl. 58 cr.

v. a. starea fondului 3369 fl. 71 cr. v. a. la olaltă 5706 fl. 29 cr. v. a. — Numărul membrilor s'a sporit a celor ordinari cu 69, acelor fundatori cu 12 și acelor ajutători cu 19, laolaltă 100. Preste tot Reuniunea are 262 membri prověduți cu diplomele recerute. Biblioteca Reuniunii s'a sporit cu 45 de opuri donate parte mare de cătră președintele S. Antonescu.

De la adunarea din a. tr. de când s'a ales de președinte d. S. Antonescu s'a introdus administrațiune formală în archiva Reuniunii atât la actele presidiale și de comitet, cât și la cele a le casei, purtându-se exhibit și index formal. În acest an au încurs 278 de acte, cari tóte sau resoltit, afară de cele ținătoare de compențiua adun. generale. Preste tot raportul, după cum este el împărțit în secțiunile sale, este adevărata iconă a Reuniunii, și face onóre conducătorilor cari l'au compus.

După cetirea raportului, notariul I. Marcu prezintă adunării 19 decheațiuni de a le membrilor de nou înscriși, câștigate în părțile Bocșei, propunend a se primi respectivii de membri ai Reuniunii. — Se subștern apoi din partea presidiului actele și decisele relegate din partea comitetului adunării generale spre cometa pertractare și decidere, se cetesc două telegrama sosite de la comitetul Reuniunii învățătorilor arădeni și din partea protopresbiterului din Sibiu Z. Boiu membru onorariu la Reuniune, se aleg comisiunile, cărora s'au predat actele și așa s'a terminat ședința l-a înainte de amézi. —

La acest loc e de amintit, ca de mare însăși însemnătate, scrisóra de resignare și retragere de la presidiul Reuniunii a d. S. Antonescu, care adunarea nu voia a o lăsa să se cetască, dar după restabilirea ordinii s'a cetit acea scrisóra, și s'a dat comisiunii pentru propuneri.

În ședința de după amézi după cetirea a două scrisori de cuprins cultural și pedagogic a d-lui V. Petri și I. Lenger ambii membri onorari la Reuniune; d. V. Petri laudând progresul Reuniunii și a învățătorilor din diecesa Caransebeșului, exprimă că doresce a dona planul de învățământ și instrucțiunea la cărțile d-lui de cetire, compuse ambele de densus, scólelor din diecesa Caransebeșului; au disertat membrii S. Savu, învățătoriu în Srediștea mică, despre industria și comerciului; iară I. Tina învățătoriu în Bocșa română despre causele, cari esist, de poporul nostru rom. nu iubesc școla și cetirea. — Aceste disertațiuni au fost ascultate și primite, de a se debata și în despărțăminte, în decursul anului, spre a se face la adunarea viitóriă reflexiunile de lipsă și a se primi tésese din acele. —

După această ședința s'au întrunit membrii Reuniunii — conform programei — în conferința sub presidiul membrului I. Ionaș asesor referinte la V. Consistoriu din Caransebeș spre a lua în desbatere, observările V. Consistoriu făcute la proiectul statutelor din a. tr. precum și opiniunile despărțămintelor și a comitetului. În această conferința pre cât de lungă, pre atât de interesantă d. Ionaș și d. adv. E. Trăilă prin frumoșele lor cunoscințe și esperințe au contribuit mult la cauza de sub întrebare.

Séra s'au ținut banchet în grădina otelului, la care au participat un număr frumos de oșpeți și o cunună frumoasă de dame, cari decora solemnitatea serei. Toastele au avut următórea ordine: președintele Antonescu, pentru Majestățile Lor Regele Regina și principele de corónă Rudolf, Vice-președintele M. Tapu pentru Ministeriu de culte, protopresbiterul I. Popoviciu, pentru Ilustritatea Sa d. Episcop I. Popasu; preotul P. Miulescu pentru orașul Biserica-albă și pri-

marii orășenesc Barry: adv. E. Trăilă, pentru Reuniune; G. M. Roșu pentru președintele S. Antonescu; I. Marcu în limba germană, pentru deputațiunea Reuniunii învățătorilor germani, și românesce, pentru dame, și alte persóne distinse precum Ionaș, Drăgănescu, Petric și familia Radulovicu din Biserica albă, cel mai interesant și frumos a fost toastul d-lui S. Manguica despre Român.

Máne și, după cetirea telegramaie salutătoare a învățătorului E. Andreeșcu din Beregsőu conform programei, s'au pertractat și primit statutele Reuniunii, s'au pertractat și decis asupra referadelor comisiunilor, s'au primit bugetul pe an. viitoriu, s'au ales de advocat al Reuniunii d. D. Antonescu din Bocșa montană în locul fie ertatului G. M. Liuba, s'au ales de deputați ai Reuniunii pentru sinodul eparchial învățătorii A. Drăgan, și I. Tina, s'au decis a se inacțiunea la județul regesc, fostul președinte al Reuniunii V. Nicolescu învățătoriu în Lugos pentru actele Reuniunii, care de pe timpul d-sale ca fost președinte de și a fost de nenumerate ori provocat atât oficios, privat, cât și în persóna, totuși nici până ađi nu le-au predat, sub pretest, că acele nu s'au ținut de presidiu și dacă s'ar fi și ținut, au fost numai nesce hárții cari nu au nex cu archiva séu cu casa!

În ședința ultimă, după decretarea de organ oficios al Reuniunii fóia „Telegraful Roman“ din Sibiu, între altele la repeșite rogări a le întregi adunări, și numai după méduosă vorbire a d-lui Ionaș abia se decis președintele d. S. Antonescu a mai primi președința încă pe un an în interesul Reuniunii, s'a decis ținerea adunării generale viitóre în Făget; și cu aceste s'a încheiat a VIII-a adunare generală a Reuniunii învățătorilor rom. gr. or. din diecesa Caransebeșului.

Ca de încheiere voiu să amintesc la acest loc cumcă: Reuniunea noastră, prin tactul și zelul neobosit al președintelui, și al notarilor sei precum și a întreg personalului, cu organismul cel nou, al înființării despărțămintelor, are să devină factorul cel mai puternic pentru rădicare șcólelor, a învățătorilor, și a culturai poporului nostru român din diecesa Caransebeșului, numai voința adevărată, și activitatea seriósă să nu lipsescă între membrii. —

Un învățătoriu din cari au fost la adunare.

Protocólele Congresului din Berlin.

Protocolul Nr. 14.

Ședința din 6 Iuliu 1878.
(Urmare).

Comitele Andrassy a ascultat cu multămire declarațiunile Principelui Gorciakoff și el crede, că transformarea Batumului în port franc este un avantaj evident pentru tóte puterile europene. Primul plenipotențiar al Austro-Ungariei, reamintind precedente ce au avut bune rezultate, opinéză ca și lord Salisbury, că întrevorbiri particulare între reprezentanții celor două puteri mai speciali interesate, ar puté aplana dificultățile ce se opun încă la o înțelegere, ce el o doresce din tótă inima. Escelența Sa declară că acceptă mai din nainte rezultatul convorbirilor ce vor urma între cele două puteri.

D. prim-plenipotențiar al Franciei nu are nici o obiecțiune de rădicat în privința declarațiunilor ce au fost făcute și se mărginesce numai în a constata acordul ce este pe cale de a se stabili.

Comitele Corti nu póte de cât să se asociez în numele Italiei la cuvintele colegilor sei și exprimă speranța, că înțelegerea nu va întâlni prea mari dificultăți.

Caratheodory-pașa și rezervă, de va fi trebuință, a reveni asupra cestiunei când va

fi putut aprecia mai bine caracterul și țința punctelor ce plenipotențiarul Britaniei au în vedere.

Președintele recitesce pasagiul art. XIX, care face obiectul discuțiunei; luând în considerațiune, etc. „Imperatorul Rusiei consimte a înlocui plata celei mai mari părți din sumele enumerate în paragraful precedent prin cestiunile teritoriale următóre“...Ací sânt trecute cestiunile din Europa asupra cărora s'a pronunțat deja, apoi din Asia consemnate în aliniatul b.

„Ardahan, Kars, Bajasid și teritoriul până la Saganlugh“ Alteța sa reamintescă că chiar de acum Rusia consimte a nu cuprinde în cestiuni Bajazidul și teritoriul până la Saganlugh.

Comitele Șuvaloff dize, că ar fi mai exact de a suprima cuvintele: „până la Saganlugh“ și de a resuma astfel concesionile ruse, cari sânt: Bajazid și tótă valea Alașkerd, sub reserva, că Turcia va restituí districtul Kothur Persiei.

Congresul studiază pe charta, prezentată de comitele Șuvaloff, liniile esacte ale concesionilor ruse. Președintele constată, că transformarea Batumului în port franc este deja primită, și tot asemenea este cât privește punctele indicate de comitele Șuvaloff. Cât despre traseul exact al liniei de frontieră, Alteța Sa crede, că această lucrare nu póte fi făcută de Congres și trebuie rezervată unei comisii speciale competente.

Lord Salisbury declară, că a avut obiecțiuni la mai multe puncte din art. XIX al tratatului. Escelența Sa se teme mai întâiu, ca posesiunea Batumului să nu fie un pericol pentru libertatea mării Negre. Concesiunea grațiosă oferită astăzi de Rusia, dacă densus o înțelege bine, i pare că depărtează această temere. Apoi ocuparea Bajazidului îi dă temerea, că calea comercială a Persiei să nu fie interceptată: Escelența Sa constată asemenea că, în fața concesionii vâiei Alașkerd, aceste temeri nu mai sânt justificate. Îi rămâne încă datorita de a reaminti interesele unei viteze naționalități musulmane, care refuză dominațiunea rusă. Escelența Sa insistă asupra avantajelor unor convorbiri particulare spre a resolta ultimele dificultăți de detaliu ce mai subsistă.

Principele Gorciakoff dize, că ar preferi o discuțiune în Congres și că densus e gata să răspundă îndată la obiecțiunile ce ar presenta plenipotențiarul Mării Britaniei.

Principele de Bismarck se asociază la cererea lordului Salisbury, care i pare justificată prin numeroșele detalii ale cestiunei ce nu ar puté fi discutate în ședința plenară. — El va consulta însă asupra acestui punct opiniunea Congresului.

Principele Gorciakoff espune că sânt două categorii de cestiuni: primele cari sânt tehnice și au de obiect determinarea limitelor definitive, nu pot în adevăr, fi resoltate în Congres și tratatul din San Stefano a indicat mai dinainte că vor trebui să fie supuse unei comisii speciale. În cât privește pe cele de a doua categorie, Alteța Sa mulțămescă lordului Beaconsfield, că a răspuns cu atâta lealitate la observațiunile sale. D. prim. - plenipotențiarul Angliei s'a mărginit însă a și exprima temerile relative la siguranța populațiunilor. Dară principele Gorciakoff și esplică mai puțin obiecțiunile lordului Salisbury și rógă pe Escelența Sa să binevoiască a determina mai lámurit neliniștele ce a enunțat.

Lord Salisbury dize, că a voit să vorbească de naționalitatea Lazilor, cari nu voesc să primescă dominațiunea rusă și ale căror repugnanțe ar puté aduce pe viitor grave încercături.

O discuțiune se angagează între principele Gorciakoff, lord Salisbury și Mehemet-Ali-Pașa asupra numărului Lazilor din Lazistan, populațiune, ce primul-plenipotențiar a Rusiei, după nisce date pe cari densus se oferă a le comunica, dize că nu trece peste 50,000 de suflete, pe când plenipotențiarul Angliei și Turciei o estimédă la 200,000 indiviđi.

Președintele observând, că această cestiune secundară nu intereséză opera păcii insistă, ca plenipotențiarul Mării Britanii și Rusiei să se înțelégă asupra acestui punct și asupra celor lalte obiecte speciale ce îi despart, în convorbirile particulare. Acestă

procedură este admisă pe de o parte și de alta și Congresul decide de a aștepta rezultatul acestor explicațiuni mutuale spre a continua esaminarea art. XIX.

Înalta Adunare trece la art. XVI relativ la Armeni, și de care a fost deja vorba într-o ședință precedentă.

Lord Salisbury a depus în această privință, o propunere care a fost împărțită plenipotențiarilor. Escelența Sa cere suprimarea primelor linii ale art. XVI până la cuvântul „țără”, și ar dori să adauge la fine fraza următoare:

„Ea se va înțelege în urmă cu cele șase puteri semnate asupra țintei acestui angajament și măsurilor necesare spre a l pune în executare.”

Escelența Sa adaugă, că interesele Armenilor trebuie ocrotite, și că scopul propunerii sale este de a le da speranțe de îmbunătățiri imediate, precum și de progrese în viitor.

Caratheodory pașa admite că, în resbelul din urmă, triburile nespuse au suscit mari desordini; dară Pörta îndată ce a fost informată, a luat măsuri spre a le pune un capăt. Propunerea lordului Salisbury pare a se referi la măsuri ulterioare. Caratheodory pașa ar voi să se țină în sémă de dispozițiunile ce Pörta a adoptat, și să se adauge la paragraf cuvintele următoare: „Pörta va comunica celor șese puteri rezultatul măsurilor ce au fost deja luate în această privință.” Acestă adițiune, satisfăcând tot odată pe guvernul otoman, ar completa și sensul textului prezentat de plenipotențiarilor englesi.

Comitele Șuvalof preferă redacțiunea lordului Salisbury. Dacă Pörta a luat măsuri ce nu au fost puse în practică, este inutil de a le menționa.

Președintele observă, că este pôte dificil de a pune în practică nise măsuri repesive printre triburile independente, și Altea Sa se îndoiesce de eficacitatea practică a articolului propus de lordul Salisbury.

Caratheodory-pașa insistând asupra adițiunii ce a indicat, lordul Salisbury cere a se amâna discuțiunea spre a se face oarecare modificare în textul primitiv.

Cestiunea este amânată pentru o ședință viitoare.

Congresul trece la cestiunea strimțtorilor. Lord Salisbury declară că, dacă acvișiunea Batumului ar fi fost manținută în nișce condițiuni care ar fi amenințat libertatea mării negre, Anglia nu s'ar fi putut angagia față cu celelalte puteri, de a 'și în terțice intrarea în această mare. Dar Batumul, fiind declarat port franc și comercial guvernul engles va reînoui angajamentele, cu modificările impuse de decisiunile deja luate de Congres.

Principele Gorciacoff, observând că în nici un chip aceste pericole nu s'ar fi putut ivi, de ore ce Rusia nu are bastimente în Marea-Negră, este și densusul de părere, ca legislațiunea actuală să nu fie modificată.

Resultă, din discuțiunea ce se angajază între plenipotențiarilor Mării Britaniei, Rusiei și Franciei, asupra caracterului *statu-quo ante*, că Congresul înțelege prin această espresione ordinea de lucruri stabilită de de clarațiunea din 1856 și de art. II al tratatului de la Londra din 13 Martie 1871, căruia se dă cetire.

Comitele Șuvaloff crede, că Congresul nu are să discute asupra acestui pu et actele din 1856 și 1871. Ce cere Rusia? Ea cere numai *statu quo ante* pentru strimțtori. Marchisul Salisbury face ca *statu quo* se depindă de condițiunile posesiunii Batumului de cătră Rusia. Ar fi lesne de probat că Batumul nu constituie o amenințare pentru nimeni și că posesiunea acestui port nu este necesară decât spre a asigura comunicațiunile noastre cu marele teritoriu, ce Rusia posedă deja pe această parte a litoralului mării Negre și spre a 'și asigura comercial. Escelența Sa constată, că declarațiunea libertății poporului a trebuit să depărteze ultimele indoieli. Acest port va deveni un punct important pentru comerțul lumii întregi; el n'ar puté fi o amenințare pentru strimțtori, și totul consiliază, prin urmare, manținerea *statului quo*.

Lordul Salisbury înțelege, că Bătumul nu va fi decât un port comercial, și astfel

acceptă în principiu *statu quo ante* pentru strimțtori.

În urma unei observațiuni a lui Caratheodory-Pașa relativă la oportunitatea de a declara, că Bulgaria nu va avé forțe navale în Marea Negră, ca consecință a *statului-quo ante*, admis în acest moment, rămâne înțeles că Bulgaria fiind principat tributari și neavând pavilion de rebel nici o dispozițiune nouă nu pôte fi inserată în această privință.

Președintele constată consimțimântul unanim al Înaltei Adunări la manținerea *statului quo ante* în cestiunea strimțtorilor Dardanelor și Bosforului.

Președintele dă cetire articolului XXIV. Congresul recunoșce, că după declarațiunea precedentă, nu are să discute prima fasă a acestui articol relativă la deschiderea strimțtorilor. Cât despre a două frasă, care privesc blocurile fictive, primul plenipotențiar al Italiei observând, că această stipulațiune nu este de cât reproducțiunea principului declarațiunii din Paris cu data din 16 August 1856, Caratheodory-pașa constată, că acest pasagiu n'are nici o utilitate practică, de ore ce Pörta e legată prin declarațiunile din Paris.

Președintele adaugă, că pentru acest motiv Congresul nu se va ocupa de aceea frasă. Congresul nu are deci a revisui acel articol, și se mărginesce a manținé *Statu quo ante* ca suficient.

Altea Sa cetesce apoi articolul XXV, care este privitor la evacuarea Turciei de Europa și de Asia de cătră trupele ruse. Principele de Bismarck crede, că cele două puteri beligerante statuând în mod regulat asupra acestui punct, Congresul trebuie să considere acest aranjament ca strict bilateral.

Primul plenipotențiar al Franciei spune în această privință, o dorință a sa colegilor sei din Rusia; Escelența Sa întrăbă dacă nu le-ar fi posibil de a face o declarațiune, constatând că guvernul rus se va silii spre a libera pe România de sarcinile ce ar resulta dintro ocupațiune prelungită, de a face evacuarea pe calea Dunării și Varnei.

Comitele Șuvalof raspunde, că propunerea făcută de primul plenipotențiar al Franciei nu ar puté să aibă un caracter absolut. Ar fi vorba numai de a alege calea pe mare mai bine de cât pe cea de pe uscat. Escelența Sa este gata a răspunde acestei dorințe, dar declarațiunea sa trebuie a fi subordonată unei grabnice evacuări a Varnei de cătră trupele turce. Dacă plenipotențiarilor otomani bine-voesc a declara în Congres că nu mai e nici un obstacol la evacuarea imediată a acestei fortărețe, Comitele Șuvaloff e gata a răspunde la cererea primului plenipotențiar al Franciei.

Caratheodory pașa cere amânarea unei cestiuni asupra căreia nu este în stare de a da un răspuns precis.

D. Waddington observă, că nu a prezentat o propunere ci un simplu apel la bunăvoința Rusiei, în cazul când circumstanțele ar permite de a evacua teritoriul otoman fără a trece prin România.

Comitele Șuvaloff ar satisface cu fericire dorința dlui Waddington și regretă că D. prim-plenipotențiar otoman nu pôte astăzi da informațiunile necesare decisiunii guvernului rus.

Caratheodory pașa întrebând dacă aliniatul 3. al art. XXV, relativ la evacuarea Asiei, va fi inserat în noul tratat, președintele dice, că această inserțiune nu pare necesară de ore ce nu e vorba de cât de o stipulațiune între Turcia și Rusia: evacuarea din Europa a fost singură obiectul unui aranjament european.

Altea Sa constată, că ultimele articole ale tratatului din San Stefano (XXVI, XXVII, XXVIII și XXIX), nu sânt de cât stipulațiuni locale și militare, și exprimă speranța că în viitoră ședință, Congresul informat de rezultatul întrevorbirilor ce trebuiesc a se stabili asupra cestiunelor rezervate între plenipotențiarilor ruși și englezi, va puté termina esaminarea cestiunii asiatice.

Principele de Hohenlohe, ca președinte al comisiunii de delimitare, cere ca la ordinea de zi a ședinței viitoare, să se pună un raport al acestei comisiuni asupra unor

cestiuni cari nu pot fi rezolvate de cât de plenum Congresului.

Comitele Șuvalof espune că, pentru diverse teritorii, atât din Europa cât și din Asia, cari nu au făcut obiectul deliberărilor speciale ale Înaltei Adunări, nici o îmbunătățire a sörtei populațiunilor creștine n'a fost stipulată espres. Tratatul de la San Stefano, creând o mare Bulgaria nu avea în vedere în art. XV decât populațiunile grece și câteva teritorii ce ar fi putut scăpa atențiunii.

Situațiunea s'a schimbat: crearea unei Rumelii restrânse lasă la o parte mai multe populațiuni creștine, cari ar puté să nu fie asimilate nici cu reformele ce e vorba de a se introduce în Rumelia orientală, nici cu cele ce tratatul din San Stefano proiectează pentru provinciile grece.

Sörta creștinilor din orient constituind una din principalele preocupățiuni ale Europei și Congresului, Escelența Sa ar voi să spere că stipulațiunile art. XV se vor întinde și la tôte populațiunile creștine din peninsula Balcanilor, pentru cari nu este stipulată nici o organizațiune specială.

Principele de Bismarck crede, că Congresul 'și-a apropiat art. XV în totalitatea sa și că el l' întinde în principiu la tôte părțile imperiului. S'ar puté, cu tôte acestea, rezerva, la trebuință, aceste cestiuni de detaliu unei întruniri diplomatice viitoare.

Comitele Șuvalof afirmă, că este fericit de a vedea constatându-se, că stipulațiunile art. XV se aplică la tôte părțile Turciei de Europa, cari n'au un regulament special.

Comitele Andrassy este de acord cu plenipotențiarilor Rusiei asupra necesității de a se îmbunătăți sörta creștinilor, dar Escelența Sa nu crede, că consfățiuni gata mai dinainte ar fi cel mai bun mijloc de a atinge acest scop. Diplomațiunea trebuie să se mărginescă în a stabili principele și să se păzescă de a intra în detalie cari sânt adesea un pericol pentru populațiuni.

Caratheodory pașa cere ca Congresul să ia în considerațiune petițiunea inserată sub Nr. 49 în lista Nr. 10 și în care Prea Sântia Sa Părintele Gherasim, arhiepiscop al Filadelfiei tratăză cestiunea bunurilor închinate din România. Escelența Sa 'și respesce de a supune Congresului o propunere formală în această privință.

Ședința se rădică la 5 ore.
(Urméază subscrierile plenipotențiarilor)

Prenumerățiune nouă „Telegraful român”,

care apare de trei ori pe săptămână, deschidem pe quartalul al patrulea, semestrul II, cu prețul cel mai moderat, care se pôte vedé în fruntea foiei.

Atragem atențiunea on. domni abonați al căror abonament se sfârșesce cu ultima Septevre, a 'și înnoi din vreme abonamentul pentru ca să nu fie espeditura silită a sista sau a întârția cu espedarea foiei. Acei on. dd., cari prenumără de nou, să nu întârție pentru ca editura să se pôte orienta cu tipariul esemplarelor.

Banii de prenumerațiune se trimit mai cu înlesnire prin asignațiuni postale (Posta utalvány — Post-Anweisung). Numele prenumărăntului, al comunei unde se află cu domiciliul, și eventual al postei ultime să fie scrise bine ca să se pôte ceti.

Editura „Telegrafului Român” în Sibiu.

* O înlesnire fôrte mare în espedițiune se face prin lipirea unei fâșii de adresă dela abonamentul ultim.

Varietăți.

* Présanția Sa P. Episcop al Aradului Ioan Mețian a sosit cu trenul de eri în mijlocul nostru.

* (Comitetul permanent) al comitatului Sibiului a avut marți ședință, în care s'au pregătit obiectele de pertractare pentru a duna rea generală comitatensă, care va avé loc în 15 Octovvre n.

* (Pesta bovină) s'a stins în Șelimber. Alaltă eri s'au ucis două capete ce mai erau încă bolnave și grajdurile infectate s'au ars.

* (Dorul de bătaia al ostașilor români). Din Alba-Iulia se scrie „Fam.”: „Din rezerva regimentului nr. 50 bravii soldați români voiesc a lua parte la răboiul din Bosnia, deși nu sânt chemați acolo. La 3 Sept. 2 sergenți, 6 führeri, 6 corporali, 3 grf. și 2 infanteristi au dat un recurs comandantului rezervei, spre a i trimite și pe dênșii la răboiu. Însă comandantul a refuzat cererea tuturor suboficierilor, din cauză, că nu i- ar rămâne șargenți de ajuns; dar celor 3 grf. și 2 infanteristi li-a promis, că i va espeda fără amênare la regimentul 33, care se află pe câmpul de răboiu.”

* (Mulțămită publică). Nu sântem de principiul fariseilor a trâmbița faptele cele bune ce le fac credincioșii ai acestei parochii — cari ei înșiși încă resping dela sine o astfel de procedură — sciind pré bine, că Domnul nostru Iisus Christos prin cuvintele sale ce le-au îndreptat cătră ascultătorii sei dicându-le (evangelistul Mateiu cap VI v. 1—2): „Luați aminte milostenia vóstră, să nu-o faceți înaintea ómenilor ca să vadă ei; iară de nu, plată nu veți avé dela Tatăl vostru care este în Ceruri,” aspru pedepsesce fățarnicia. Când însă ne permitem a face această în numele comitetului parochial o facem preste voia făptuitorilor, intenționând scop bun, pentru ca vestindu-se faptele marimimose, să pótă fi imitate și de alți credincioși binevoitori, interesați de astfel de scopuri sublimе. În adevér donațiunea făcută de învățătorul reposit; Nechita Filip și publicată în Nr. 94 din a. 1875 a „Tel. Rom.” au aflat pre următorii imitatori ai acestei parochii:

1) Tațiana Pampa născută Perța, carea au dăruit 20 fl. v. a. la fundațiunea bisericescă.

2) Ioane Boga a lui Ilie care au dăruit 80 fl. v. a. ca fundațiune parochială cu acea observațiune, ca interusuiriul anual a acestei sume donate să servescă esclusiv ca lăfă preoțimeii fungente a acestei parochii în veci, pentru care beneficiu în semn de recunoștință vor avé sântă datorință a face amintirea némului a acestui dăruitor — pre când capitalul 80 fl. v. a. va avé să remănă neatins.

3) Teodor Boga lui Ilie și muierea sa Maria cari au dăruit ca fundațiune parochială următoarele pământuri proprie: Dela protocolul cărții funduarie Libotin Nr. 193 A. I. În furdulășul din jos a) Nr. ordinar 4, Nr. topografic 1039 de 683° arător clasa a 2-a; — b) Nr. ord. 5, Nr. top. 1117 de 650° arător clasa I; — c) Nr. ord. 8, Nr. top. 1575 de 300° arător clasa I; — d) Nr. ord. 13, Nr. top. 1916 de 683° stângini cositor clasa I.

Iară în partea hotarului din sus: a) Nr. ord. 27, Nr. topog. 3447 de 300° arătoriu clasa I; — b) Nr. ord. 31, Nr. topog. 3725 de 207° arătoriu clasa I; — c) Nr. ord. 34, Nr. top. 3847 de 450° cositoriu clasa a 2-a; — d) Nr. ord. 35 Nr. top. 3963 de 1450° arătoriu clasa a 2-a. La o laltă 3 jugere 140° stângini pătrați. Aceste pământuri, a căror venit anual pôte fi minimul 25 fl. v. a. (fresce când se vor puté cuprinde tôte în țarină) le-au dăruit cu deplină libertate de a le și puté intabula pre fundațiunea parochială (cea ce sau și început) cu drept de folosință numai după mórtea lor; și anumit jumătate din sus numitele realități nemișcătore, fundațiunea parochială să le folosescă îndată după mórtea unuia, iară ceialaltă jumătate, numai după mórtea celuiialalt, — rezervându-și dreptul acela asupra sus șiselor realități, că despre o parte cu ocaziunea licitațiunei, nepoții lui (a lui Todora Boga lui Ilie) până vor viețui să aibă preferință,

(adecă lor să nu li se rădice licitațiunea mai sus de 25 fl. v. a. pre folosința anuală) iară despre altă parte fiind cu deosebită considerațiune cătră venitul cel neînsemnat, ce preoțimea îl pôte trage din această parohie, dorresce, ca venitul anual al numitelor realități nemișcătoare, cu deosebire să se folosescă de preoțimea a acestei parohii în continuitate. —

Deci subscrișul paroch în numele comitetului parochial nu pot rămâne indiferent față de aceste fapte marimose, ci mă află îndemnat, ba îmi țin de mare datorința a esprima la acest loc profundă mulțămită, și viuă recunoștință sus numiților dăruitori, cerându-le totdeauna binecuvântarea cerescă, poftindu-le întru toate fructurile lor, care înbelșugare apoi să le servescă drept stimulație la repetiția de astfel de daruri. —

Libotin în 21 Sept. 1878.

În numele comitetului parochial.

Alecsandru Perhaița m. p.
preș. al comitet. parochial.

* (Mulțămită publică). Subscrișul simțându-me pătruns de simțul adevărat, ce mi nutrește inima, îmi țin de sântă datorința de a-mi esprima profunda-mi mulțămită spept. domn Stefan Antonescu jude adm. al cercului Bocșa, pentru generosul și marinosul său stipendiu de 50 fl. v. a. anualminte; căci urmând eu judecării mele fragede, me convinsei cumcă acest beneficiu îmi servi de propteuă cea mai procsimă pentru de a puté săvârși cursul I, și al II-lea pedagogic din Caransebeș și a me adăpa în științe prețioase, în urma cărora sperăz a ajunge la culmea fericirii.

De o asemenea detorință îmi servese și acea a-mi esprima profunda-mi mulțămită și dlui Ioane Marcu învrțător în Bocșa-montană, ca unui părinte sincer și fost îngrigitor al educării prunciei mele, căci considerând poziția mea aflătoare, trebuie să marturisesc, că numai prin nesuințele d-sale potui ajunge la lumina de ađi, fiind ajutorat și cu alte necesare.

În fine promit, că prin diligență și purtare morală mă voi nisui a me face demn de spriginul bunilor mei protectori.

Caransebeș în 24 Sept. v. 1878.

Petru Tutunariu, m. p.
preparand în curs. III.

PARTEA SCIENTIFICĂ ȘI LITERARĂ.

Schițe din florărit.

Azalea L. — Azalee.

Azaleele, aceste tufe cu drept cuvânt forte prețuite, au flori mari în forma unei pâlnii, cuprinzând câte 5 stamine. Sunt două soiuri de azalee:

1) *A. pontica L.*; *Azalea pontica*, o tufă, care ajunge înălțimea de 1—1½ m. Foile lungurețe, ascuțite, moi și pérose asemenea mlădițelor; florile mari, de regulă galbene, uneori albe sau arâmii cu vęrgi alburii, roșiaticice și toate nuanțele intermediare. Acest soi de azalee pretinde umeđelă din greu și un pământ scormonit adênc și amestecat cu mult putregaiu de pădure și năsip męrunț; umbra îndelungată nu-i priesce. Ca adăpost împotriva gerului se recomandă un coperiș de tufe de brad sau o pătură de frunziș uscat de 30 centim. grosime. Crengile mai bętrâne se pot reteză în primăvară, mai ales dacă tufa a început a se pleșugii pe din jos. Prăsirea din semênță este anevioasă.

2) *A. indica L.* — *Azalea de India* este o tufă ce adese vedem cultivându-se în odăi. Mlădițele ei sunt pérose; foile lungurețe, ascuțite, pérose; florile simple sau mult puțin învólte, grămădite pe vęrful crengilor,

presentând toate nuanțele colórei roșie, adese sunt albe, vęrgate etc.

Azalea de India ocupă un loc de frunte între tufele menite a împodobi ferestrele odăilor. Cultura ei reclamă multă îngrigire; altcum frunzele încep a se îngălbini și rădăcinile a se usca cu crengi cu tot. Din Iunie și până prin Septemvrie, ea petrece bucuros afară la aer și în fața sórelui, iar preste iarnă în ferestrele odăilor luminóse și puțin calde. Ólele să fie mai bine mai largi decât înalte; pământul se prepară din mult năsip męrunț și putregaiu dobit de pădure, punând pe fundul ólei mai întâiu un strat de hărbulețe sau petriș, care să înlesnescă scurgerea apei. Mlădițele ce s'ar ivi deodată cu bobocii trebuie înlăturare. De preferit sunt soiurile, cari înfloresc deja pe la sfârșitul ernei, precum: *Vittata rosea*, *Eveline*, *Proflifera*, *Caroline Weisshaupt*, *Narcissiflora pleno*, *Präsident Human* etc.

Prăsirea din semênță sau sade este o operație, care reclamă o deosebită îngrigire și dibăcie. Rămâne dar să ne procurăm tufele de la grădinari.

Begonia L. — *Begonie*.

Begoniile se împart în număróse soiuri. Podóba celor mai multe consistă în foile mari și marmorate cu diverse colorii. Spre a întâmpina repetiția espunerei, vom împărtăși acum la început câte-va îndegetări generale cu privire la prăsirea și cultura begoniilor preste tot.

Begoniile cer un compost pregătit din putregaiu mănós, ¼ năsip fin și puțin pământ de grădină. Ólele mari umeđela multă și arșița sórelui nu le priesce. Preste vară, ele au trebuință de mult aer próspect.

De cu tómnă, unele soiuri se pleșugesc, rămânând numai rădăcinile lor tuberculóse, cari în primăvară dau din nou; altele continuă a creșce și se țin peste iarnă în odaia de locuit. Asemenea begonii se prăsesc din sade, uneori din vlăstările rădăcinilor. Tuberculele se ernéză așa, că le curățim mai întâiu de cotor și foi, apoi se pun undeva ca să se svênte câte-va óre, în sfârșit se îngropă într'un vas cu pământ uscat la un loc scutit de ger, d. e. în pivniță. Sosind căldura primăverei, tuberculele se sădesc în óle mici și se aședă la ferestă sau într'o resadniță caldă. Mai târziu se scot cu pământ cu tot și se resădesc în grădină. În lipsa de tubercule ne putem servi de semênță. Semênatul se face în tipsii largi ce s'au fost umplut cu compost vechiu de resadniță în amestec cu năsip męrunț și spălat. Semênța presărată cât mări rar se apasă încetinel cu ajutoriul unei scândurele netede, turnând mai întâiu apă multă și acoperind apoi tipsia cu o sticlă carea să întărească uscarea pământului. Espusă fiind unei temperaturi potrivite de + 10—15° R., semênța resare deja după vre-o 3 săptămâni. Tinerile plânté să se scutescă de arșița sórelui. După vre-o 20 zile plântele se sădesc la o mai mare depărtare și după tot atâte zile se resădesc fiecare în câte o ólá mică. Soiurile mai însemnate sunt:

1) *B. rosaeflora Hook.*; *Begonia* cu flórea trandafiré (germ. — *Rosenroth blühendes Schiefblatt*; franc. — *Bégonie à fleurs roses*). Cotorul lipsesce; rădăcina tuberculóasă; foile trandafirii pe de margine, dințate și rotunđite în forma rărunchilor; flórea roșie deschisă, măsurând 5 centim. în grosime. Unul din cele mai frumoșe soiuri.

2) *B. Sedeni Veitch*; *Begonia* lui Seden. Foile înclinate, lungurețe, dințate, vęrdi, în forma inimei; flórea cireșie. Ací aparțin număróse varietăți hibride cari de cari mai frumoșe.

3) *B. incarnata Lch. et O.*; *Begonia* încarnată, un soi tufos de preste 1 m. înălțime; foile duplu ferestrate, aprópe încornurate, având forma unei jumătăți de inimă; florile de colórea carnei. Cultivată în odăe la căldură, această begonie înfloresce totă iarna.

4) *B. argyrostigma Fisch.*; *Begonia* arginție, o adevărată podóbă pentru odăe. Cotorul crăcos și neted, măsurând uneori aprópe 1 m. în lungime. Frumșea acestor begonii trebuie căutată în foile lor înclinate în forma inimei, netede, puțin cãrnóse, de 10—15 centim. lungime și lățime, deasupra vęrdi sucóse presărate cu mici pete arginții, de desupt roșii. Florile sunt albe.

5) *B. bulbifera R. Br.*; *Begonia* nodorósă se cultivă mai ales în grădină. Cotorul nodoros, roșu închis, producând la inchiaturile foilor mici tubercule; foile ascuțite în forma inimei, deasupra vęrdi-roșiaticice, de desupt vișinii și sclipicioșe. Frumósele și marile flori trandafirii apar începând din Iunie până pe la sfârșitul lui Octomvrie.

6) *B. manicata Hort.*; *Begonia* mănecată are un cotor gros, neted și mult puțin culcat; foile cãrnóse, dințate, netede, purtând pe de desupt și în giurul codițelor un fel de sgrăbunțe frunđóse de o colóre ruginie întunecată; florile trandafirii deschise forméză împreună spice lătãrețe. În odăi înfloresce pe la mijlocul ernei.

Precum aprópe toate celelalte soiuri așa și *Begonia* mănecată reușese preste vară în grădină la un loc cam umbros, supusă fiind la o bună îngrigire.

7) *B. Veitchii Ios. Hook.*; *Begonia* lui Veitch, probabil, cea mai frumoșă dintre toate soiurile. Cotorul lipsesce; foile codate, ovale sau rotunđite în forma inimei, lobate, de o colóre verde frumoșă; florile roșii-portocalii sunt 5—6 centim. mari, stând în număr de două pe vęrful unei codițe puternice. *D. Comșa.*

Colectele făcute de comitetul dómnelor.

Colectante: Dómnele Matilde Tomasy și Louise Krasser:

Strada pintenelui: Pauline Schwabe 1 fl.; și legători. Emile Bottar 20 cr.; și legători. Marie Römer 1 fl.; și legători. Marie Drotteff 50 cr.; I. M. Melas 50 cr.; Fr. Bergleiter 6 pãrechi de ciorabi. Louise Henrich 50 cr.; Helene Richter 10 cr.; T. Lukasiech 20 cr.; N. N. 30 cr.; M. B. 40 cr.; F. R. Breckner 40 cr.; L. Gruber 10 cr.; Otilie de Hegyesy 60 cr.; C. Möss 1 fl.; N. N. 40 cr.; Dómna Seivert 10 cr.; și legători. Elise Scheerer 1 fl.; Therese Viotte 20 cr.; Sofie Schneider 5 fl.; Ida Eckhardt 30 cr.; Anna Gillner 3 fl.; Sofie Rutscher 40 cr.; W. Sándor 1 fl.; Marie Brinkmaier 1 fl.; Therese Philp 1 fl.; Ursulinerkloster 3 fl.; Carl Horn 1 fl.; Elise Schelker 2 fl.; Bertha Schobert 50 cr.; Emile Schuster 1 fl.; Friederike Fuchs 2 fl.; Anna Fuchs 1 fl.; Hermine Kirichich 1 fl.; Rosa Herrmann charpie. Adelheid Kremais 50 cr.; Borger 1 fl.; Samuel Borger 2 fl.; M. Mikulics 3 fl.; și legători. Fiala 30 cr.; și legători. Pál 50 cr.; Anna Lasslo 1 fl.; Marie de Hanneheim 1 fl.; legători și póme uscate. Auguste de Hanneheim 1 fl.; Quopka legători. Ester Betty 50 cr.; Marie de Hanneheim legători. Friederike Wellmann 50 cr.; și charpie. Regine Löw 20 cr.; B. T. charpie și clinuri. Agnetha Wolff 50 cr.; N. N. 2 fl.; Dómna Sándor 2 fl.; cisme, păpuși, vestminte și legători. Iohanna Dietrich 1 fl.; 330 grame de charpie, 3 dărahe de bandage și 2 năfrâmi. Friederike Kuno 50 cr.; Fanny Conrad 1 fl.; Emma Göbbel 50 cr.; I. Göbbel 40 cr.; M. I. 1 fl.; L. Binder 40 cr.; Sofie Karp 40 cr.; și legători. Spakovsky 10 cr.; N. N. 40 cr.; Friederike Schochtereus 1 fl.; Anna Geritz 50 cr.; N. N. 20 cr.; Dómna Tornya 40 cr.; Amalie Knall 50 cr.; Iosefine Nosko 50 cr.; Fischer 1 fl.; Carl Kunz 30 cr.; Marie Kabdebo 2 fl.; Advocatu Popa 50 cr.; Louise Iekim 1 fl.; Louise Heger 1 fl.; și charpie. Caroline Kittler 20 cr.; Sofie Keil 40 cr.; A. R. 1 cămașă. St. Ullmann 1 fl.; I. K. 1 fl.; Wilhelmine Teutsch 5 fl.; Mathilde Tamasy 2 fl.; Louise Krasser 2 fl.; Cu to-

tul 74 fl. 10 cr. Pe lângă acești încă unele pachete de legători, a căror cinstitoare din greșală n'a intrat în listă.

Collectantă: Dómna Hermine Senz.

Strada Urezului: Dómna Marie Thallmayer 3 cămeși, 3 pãrechi de ismene, 6 basmele (năfrâmi de posunar) 6 năfrâmi de grunazi, 6 pãrechi de ciorabi, 6 pãrechi încãlzitoare de pulse, 12 fãșii și 28 decagramme de charpie (scame). Camilla Iikeli 5 fl.; I. M. 3 fl.; Louise Lazar 3 fl.; Pomutz 50 cr.; Cath. Litzmann 1 fl.; Anna Capesius 2 fl.; Elise Illesy 1 fl.; Rosalie Oessy 1 fl.; Susana Iikeli 2 fl.; Regine Iikeli 1 fl.; A. Fabritius 60 cr.; Iohanna Fischer 1 fl.; Iohanna Török 2 fl.; Anna Quandt pachet cu charpie și legători. Rosalia Neuzill 1 fl.; Caroline Kraft 3 cămeși, 2 ismene, charpie, 1 Iachet 1 pãreche de ismene ștricănite și 2 lepedeie. Ida Klima 1 fl.; Louise Biermann 1 fl.; Pauline Seemann 1 fl.; Marie Engler 50 cr.; Agnes Hunk 20 cr.; Regine Schneider 2 fl.; și charpie. Aloisia Kinbacher 1 fl.; Helene Lubinski 1 fl.; Elise Zsitkovsky 20 cr.; Regine Schuster 1 fl.; și charpie. Caroline Seivert 50 cr.; Sofie Fetscher 40 cr.; Iohanna Laskai 1 fl.; Pauline Reismaier 1 fl.; Mathilde Conrad 2 fl.; Marie Gruber 1 fl.; Iosefine Babesch 30 cr.; Marie Hannea 5 fl.; Louise Heyser 60 cr.; Anna Wawrek 2 fl.; Louise Popp 1 fl.; Anna Farkas 1 fl.; 2 cămeși, charpie și legători. Elena Nadasy 2 fl.; Hermine Senz 2 fl.; Susanna Theil 3 fl.; Amalie Gräf 2 fl.; Wilhelmine Geringer 50 cr.; Sofie Lienerth 2 cămeși de bărbăți, și 2 cămeși de copii. Dómna Szöcs 1 fl.; Victoria Lazarevits 40 cr.; și charpie. Andrasi Bartak 20 cr.; Iosefa Bittermann 60 cr.; Iohanna Nikl legători. Marie de Szilas 1 fl.; Dómna de Bora 2 fl.; 2 cãrpe debuzunar și 1 lepedeu. Dómna Mihaly 1 fl.; Friederike Fúger de Rechtborn 5 fl.; Natalie și Claudine Fúger charpie și legători. Emile Niklas 50 cr.; și legători. Caroline Maklary 50 cr.; Friederike Klein 50 cr.; Marie Rosca 2 fl.; N. N. 30 cr.; Marie Kontesveller 50 cr.; K. St. 40 cr.; Iosefa Sporer 20 cr.; Anna Moga 2 fl.; și charpie. Emile de Rendel 1 fl.; Dómna Agotha 50 cr.; N. N. 30 cr.; Anna Wodak 60 cr.; 4 dărahe de bandage și charpie. Auguste Schwertner 1 fl.; și legători. S. B. 42 de comprese 8 bandage și legători. Dómna Nanasi bandage și charpie. Marie de Kovats charpie și legători. Cu totul 79 fl. 80 cr.

Sciri ultime.

(După „S. d. T. B.”)

Viena, 9 Octomvre n. (oficial) Generalul Reinländer după o luptă ușoră în 7 l. c. la Peci a ajuns în 8 l. c. la Peci-Gora. S'a început desarmarea în Peci. Perderile din 7 l. c. 1 soldat mort și 2 oficieri și 6 soldați răniți. Perderile din 6 l. c. sunt 47 morți și 184 răniți. Reinländer merge în 9 l. c. la Podzwiza și în 10 l. c. la Vernograț.

Viena, 9 Octomvre n. „Corespondința politică” anuciă: nota circulară a Turciei are tendința notorică, de a da mână de ajutor opoziției magiare contra ocupațiunei. Cabinetul britanic va refusa în mod hotărit tendința notei circulare turcesci.

Berlin, 9 Octomvre n. În parlamentul germán la a doua cetire a legiei contra socialiștilor dechiară partida centrului (partida ultramontană), că va vota contra ei; Bismarck face apel la amândoué partidele conservative, și la partida națională liberală, a pus cestiunea de cabinet din primirea legiei. Bismarck dice, aceste trei partide să formeze un scut reunit contra tuturor viforurilor, căror este espus imperiul germán. Mâne se continuă desbaterea.

Bursa de Viena

din 9 Octomvre n. 1878.

Argent	100 —
Galbin	5 59
Napoleon d'aur (poli)	9 36
Valuta nouă imperială germánă	57 90

3—3

Anunțiu.

Duminecă în 13/1 Octomvre 1878, 10 óre ante meridiene se va esarênda dreptul de crășmă din 1 Ianuaru 1879 până în 31 Decemvre 1881 prin licitațiune publică.

Tilisca, în 3 Octomvre 1878.

Oficiul comunal:

Daniil Iosof m/p., Ștefan Millea m/p.,
primar. notar.